

предприятий - до 50%).

Следующий этап за аутсорсингом определенных одноименных заводских служб, осуществляемых скоординировано несколькими заводами одновременно (это желательно, чтобы не потерять кадры), есть этап кооперации этих служб в одно региональное предприятие. Такое предприятие, работая на рынке своих услуг как юридическое лицо, обслуживает бывшие "материнские" предприятия на договорной основе.

Понятно, что селекционное объединение в таком предприятии материально-технического, кадрового и научно-технического потенциалов служб нескольких заводов, а также интегрированного фронта работ и заказов, закономерно приведет к созданию жизнеспособного, рыночно ориентированного предприятия. Конечно, здесь есть одна опасность - это возможность потерять при аутсорсинге исполнителей важной для предприятия функции.

Поэтому необходим третий интеграционный этап создания машиностроительного территориально-производственного кластера, объединяющего все входящие в него юридические самостоятельные предприятия на основе генерального соглашения о первоочередном обслуживании предприятий данного кластера.

Если посмотреть "сверху" на такой кластер, то за чередой юридически самостоятельных предприятий мы увидим не что иное, как "мегапредприятие", имеющее развитую инфраструктуру для выживания в рыночных условиях. В такую инфраструктуру могут быть дополнительно включены юридические фирмы,

аудиторские фирмы, страховые компании и банки, торговые дома и выставочные комплексы, бюро стратегического маркетинга и научно-технической разведки.

В настоящее время процесс аутсорсинга уже происходит повсеместно, но, к сожалению, не управляемо и с большими потерями общественных ресурсов. А вот процесс создания кластеров только начался, но за ним будущее развития национальных экономик. Образцы успешного развития национальных экономик на основе кластеров, партнерств, сетей показывают Италия, Австрия, Канада, Япония, Англия, Чехия и многие другие страны.

Выводы. Исследование поставленной в данной статье проблемы показывает, что применение кластерных моделей организации территориально-производственных машиностроительных комплексов, создавших при себе производственную инфраструктуру на основе аутсорсинга и интеграции заводских подразделений в предприятия - члены кластера, позволит сохранить машиностроение и создать организационную основу для его развития в регионе. Общая инфраструктура кластера позволит каждому заводу экономить до 50% средств на содержание своей инфраструктуры.

ЛИТЕРАТУРА

1. Соколенко С.И. Производственные системы глобализации: Сети. Альянсы. Партнерства. Кластеры: Укр.контекст. - К.: Логос, 2002.-64бс.
2. Хейвуд, Дж. Браун. Аутсорсинг: в поисках конкурентных преимуществ: Пер. с англ. - М.: Издательский дом "Вильямс", 2002.- 176с.

В. Г. Васильева

РЕФОРМА АПК: ЇЇ НАСЛІДКИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВА

Перетинаючи будь який рубіж і визначаючи вершини, які ще треба подолати головне об'єктивно оцінити власні сили та можливості, аби слідуючи кроки були впевненими, рішучими і результативними.

Сталий розвиток агропромислового комплексу є своєрідним чинником стабільності в суспільстві, наявним показником рівня життя людей, гарантом справжньої економічної незалежності.

В останні роки відбувається рішуче реформування в сільському господарстві, започатковане Президентом України Л.Д. Кучмою.

Однак питання сільськогосподарської реформи не втрачає своєї гостроти і сьогодні. Тепер головне бачити не тільки позитивні успіхи, а й прорахунки в роботі, поставити

завдання, виходячи з отриманих результатів.

Позитивні зрушення в сільськогосподарському виробництві свідчать про незворотність реформи на селі.

Створення самостійних селянських фермерських господарств, поява власників земельних та майнових паїв, зростаючий інтерес до земельних відносин, конкуренція між орендарями свідчать про позитивні наслідки реформування агропромислового комплексу.

Проте, аналізуючи теперішній стан сільськогосподарського виробництва не можна не помітити, що зміна форми власності і господарювання не привели сьогодні до появи ефективного власника.

Одною з багатьох причин цього є те, що держава не завжди послідовно керувала ринковими перетвореннями в регіонах, цим самим сприяючи довгому існуванню "нічий"

власності і соціалістичної форми господарювання в безплановій системі.

Господарські владні структури на місцях, покликані практично проводити реформи, діяли в звичній для них командно-адміністративній системі.

Така ситуація послабила конструктивність реформи в сільському господарстві.

По-перше надто довго і не виправдано затягнулись строки проведення реформи, а в цей період безконтрольно використовувались фонди, матеріально-технічні ресурси, прибуток в інтересах невеликого кола працівників.

Наслідком такої ситуації є зниження обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, руйнування виробничого потенціалу, фінансова неспроможність підприємств. Протягом трансформаційного періоду рівень сільськогосподарського виробництва в Україні знизився майже в двічі, тоді як в світі він виріс в 1,2 рази.

Стислі строки реорганізації КСП в режимі загальнодержавної компанії не могли не вплинути на якість цього процесу.

В багатьох випадках КСП реформувались по вказівці зверху, зміна організаційних форм не завжди забезпечувалась чіткою правовою базою, розумінням суттєвої приватної і колективної власності на землю і майно.

Зміна організаційно-правових форм випереджала правову свідомість. В результаті чого практично відсутня можливість вільного вибору найбільш ефективних форм сільськогосподарських підприємств.

Досвід останніх років переконує, що право власності на землю і майно не вирішило проблему підсилення матеріальної зацікавленості і підвищення відповідальності за ефективність праці та добробут людей.

Залишаються недостатніми врожайність сільськогосподарських культур, низька продуктивність в тваринництві, надмірно висока собівартість виробленої продукції, що в свою чергу впливає на конкурентну спроможність вітчизняної продукції та спричиняє труднощі в її реалізації особливо на внутрішньому ринку.

Відомо, що з приватною власністю в сільському господарстві пов'язувалися надії на зацікавленість праці, підвищення рівня добробуту людей.

Найбільш повною мірою це проявляється в результатах праці особистих підсобних і селянських (фермерських) господарствах. В основі таких організаційно-правових форм господарювання лежать сімейні відношення, що є вирішальним фактором матеріальної зацікавленості і відповідальності.

Доля приватного сектора в виробництві валової продукції по областях України різні, так в таких областях, як Тернопільська, Волинська,

Львівська, Івано-Франківська, Закарпатська, вона становить 76-94 %, тоді як в Автономній республіці Крим, Миколаївській, Полтавській, Запорізькій, Черкаській, Херсонській, Київській, Кіровоградській, Одеській, Харківській цей показник становить 49-50 %.

Як бачимо в ряді регіонів, особливо східних і південних історичні і економічні умови не дозволяють штурмувати і реалізовувати виробничі структури виключно на сімейній основі.

За роки реформи фермерські господарства вирішальне не вплинули ні на рівень виробництва продукції, ні на раціональне використання землі та матеріальних ресурсів.

Приватні виробництва в формі особистих підсобних господарств покликані для самозабезпечення населення продуктами харчування, але склалося сьогодні так, що порівняно низький рівень доходів характерний для західних регіонів України, де в виробництві продукції більш висока доля особистих господарств.

Поспішність в проведенні реформи земельних відносин породила чимало проблем. Так, не проводиться інвентаризація землі в сільській місцевості, зменшуються лісосмуги. Найбільш болючою проблемою є проблема паювання майна, яке на нашу думку краще було б на самому початку реорганізації КСП передати територіальним громадам, аби зберегти його цілісність. Можливо тоді не було б зруйнованої ферм, складів, майстерень, розкомплектованої техніки та об'єктів соціального призначення.

Залишаються не вирішеними проблеми стосунків платників податків з податковою службою, зайнятості населення.

Чимало прикладів коли селяни вилучив свої паї розраховуються в сільгоспідприємствах і стають на облік як безробітні.

Мабуть правильність дій по проведенню реформи на селі можна буде оцінити лише за часом, це ж не просто реформи, а життя селян, яке сьогодні легким та щасливим не назвеш. Не можна говорити про землю не вирішуючи соціальних питань, а соціальні питання не можна вирішити без виробництва.

Особлива технологія виробництва в сільському господарстві пов'язана з сезонними періодами робіт, тому тут завжди результат праці залежить від надійного постачання матеріально-технічних ресурсів.

На жаль за останні роки матеріально-технічний стан не тільки не зміцнівся, а навіть скоротився майже вдвічі, фізичний техніки досягає 70-80 %. Зрозуміло, що подальше розпорощення матеріально-технічної бази по дрібним виробництвам може привести до повного зруйнування виробничого потенціалу в

сільському господарстві.

Наукові докази і практичний досвід засвідчують, що крупнотоварні спеціалізовані підприємства мають велику перевагу над дрібними. Саме сюди ідуть інвестиції, саме на таких підприємствах застосовуються нові технології в землеробстві та тваринництві, ефективніше використовується техніка і ін.

В зв'язку з цим виникає необхідність розвивати кооперацію праці, об'єднувати і разом використовувати землю і інші знаряддя виробництва, що знаходяться в приватній власності.

Спільне використання приватної власності може бути основним напрямком удосконалення сільськогосподарського виробництва. Саме в такому напрямі працює більшість господарств південних і східних регіонів України.

Реформування відношень власності в АПК характеризується можливостями концентрації в руках окремих підприємств значної частки земельних угідь та інших видів матеріально-технічних засобів виробництва для ведення господарства на основі приватної власності, найближчим часом цей процес прискориться.

Період розпаювання, безкоштовної передачі землі і майна закінчився. Не обійшлося без помилок, зловживань. Тепер перед сільським господарством стоїть ще більш важка проблема: розпочинається повне засвоєння комплексу прав на власність та її використання. Ситуація ускладнюється тим, що абсолютна більшість людей, отримавших власність - 4 млн., з загальної кількості 6 млн., - це люди пенсійного, або перед пенсійного віку. Принцип соціальної справедливості покладений в основу визначення власності на селі, приходиться в протиріччя з необхідністю підняти ефективність виробництва, шляхом концентрації власності в руках найбільш сильних, активних товаровиробників.

Створення активного ефективного власника повинне забезпечити раціональне використання потенціалу аграрного сектора України в інтересах всього суспільства.

Земля і майно повинне переходити від непрацюючих власників активним працівникам, але тільки на правовій основі. Купівля, продаж, передача, здавання в оренду, найм, застава землі і майна повинні проводитися так, щоб забезпечити право власників, пріоритет тут повинні мати працівники підприємств. Механізм операцій з земельними та майновими паями повинен бути чітким, прозорим, доступним, обов'язково контролюючим, при цьому треба приділяти значну увагу збереженню цілісних комплексів, не допускати дрібнення земельних ділянок.

Особливої уваги потребує передача землі під заставу. Сьогоднішній порядок кредитування не вирішує фінансову проблему розвитку аграрно-промислового комплексу, але може привести до

не бажаної концентрації землі в руках банківських та комерційних структур. Розроблення механізму обороту землі потребує вивіреної системи державного контролю за її купівлею і продажем.

Так в країнах з розвинутою ринковою економікою діють кредитні системи для сільського господарства з високим рівнем державної підтримки, кооперативними принципами функціонування. Наприклад, у Німеччині кредити надаються на 6, 10, 15, 20 років при 8-9 % річних.

Всі розвинуті країни підтримують ціни на сільськогосподарську продукцію для стабілізації свого продуктового ринку і доходів виробників, досягнення цінового пріоритету та стабільності в суспільстві.

Реальний процес здійснення реформування в агропромисловому комплексі свідчить про необхідність системного дослідження всіх умов визначаючих економічну ефективність і соціальні наслідки реформи.

Пільгові кредити для села, більш продумана організація ринку зерна могли б суттєво поліпшити становище в аграрно-промисловому комплексі. Чи не найголовнішим є розвиток внутрішнього ринку, захист вітчизняних товаровиробників.

Важливими кроками в подальшому процесі реформування повинні бути кроки по затвердженню не номінального, а справжнього реального власника, його прав та вирішального впливу на формування та здійснення аграрної політики.

Для операцій власності на землю і майно сьогодні на селі ще не має сприятливих умов, сільське господарство залишається не рентабельною галуззю, що не сприяє залученню інвесторів, а сільськогосподарські виробники не мають необхідних коштів для викупу землі та майна. Звідси слабкий попит, а це в свою чергу сприяє заниженню реальної вартості землі та майна. Вважаємо, що при таких обставинах не можна допустити продажу землі сільськогосподарського призначення тим особам, які мають вільні фінансові ресурси, але не збираються займатися сільськогосподарським виробництвом. Це неминуче приведе до перепродажу землі, особливо біля великих промислових центрів, курортних зон і т.д., і до безробіття на селі.

Теперішні власники землі і майна, а саме працівники сільськогосподарського виробництва можуть втратити свою власність і залишитись соціально незахищеними, чого не можна допустити.

Нині треба більш ширше використовувати досвід країн, де аграрна політика має за мету не стимуляцію обсягів виробництва, а підтримку доходів виробництва. Для цього

використовуються різні механізми: прямі субсидії, займи під сільськогосподарське виробництво, розвиток малого бізнесу, пільги по водо- енерго- газозабезпеченню, будівлі житла, меліорації і підвищення родючості землі, надавання пільгових кредитів і т. ін.

На державному рівні треба розробити принципові конструктивні підходи до політики розвитку конкурентноспроможного сектора. В першу чергу треба зміцнити юридичні служби в регіонах, сільгоспідприємствах, які б захищали права працівників АПК.

Дуже актуальним є навчання керівників господарств всіх форм господарювання правовій грамотності. Не менш важливим є пошук, узагальнення і розповсюдження кращого досвіду господарювання в теперішніх умовах.

З метою підвищення ефективності інвестицій необхідно впроваджувати в виробництво високоефективних сортів і гібридів сільськогосподарських культур, нових високопродуктивних порід тварин, ресурсозберігаючих систем землеробства сучасних засобів захисту рослин і тварин.

Необхідно також активізувати альтернативні джерела фінансування і в першу чергу за рахунок розвитку кредитних спілок.

В центрі уваги сьогодні повинна бути робота з подальшого розвитку ринкової інфраструктури агропромислового комплексу, поліпшення зв'язків між її складовими, спеціалізації виробництва та реалізації продукції, відновлення

коопераційних зв'язків між підприємствами суміжними.

Заслужує уваги створення обслуговуючих кооперативів, розширення мережі заготівельних, ветеринарно-селекційних пунктів, організація інформаційно-дорадчих служб.

Особливо треба підкреслити необхідність прийняття Закону про державний витратно-ціновий моніторинг в АПК, головною задачею якого було б інформаційне забезпечення рівня багатоскладових регулюючих інструментів (субсидій, тарифів і інш.).

Так, як за останні роки зміст державної статистики дуже збіднів, а її якість знизилася ще більше. Отже в рамках витратно-цінового моніторингу можливо одержувати вичерпну і достовірну інформацію про витрати і ціни на підприємствах АПК, гарантуючи при цьому збереження комерційної таємниці.

Назріла необхідність розробки на державному рівні системи інформаційно-методичного забезпечення ринкових перетворень в АПК, направлених на оптимізацію структури сільськогосподарських виробництв.

Проблема реформи в агропромисловому комплексі перш за все потребує визначення основи інноваційної політики, направленої на структурну трансформацію АПК, тому що тільки інноваційний шлях розвитку АПК може забезпечити вирішення комплексу загальнодержавних соціально-економічних проблем.

Фіnanси

В. О. Іваненко

ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ - КЛЮЧОВІ ПІДХОДИ

Податкова система будь-якої країни ставить собі за мету: по-перше, акумулювати фінансові ресурси, щоб виконати обов'язки перед суспільством щодо забезпечення соціальних умов життя населення, утримання органів державного управління; по-друге: стимулювання розвитку економіки держави за рахунок розширеного відтворення. Така мета може справлятися тоді, коли суб'єкти підприємницької діяльності здійснять податкові відрахування і платежі до бюджетів усіх рівнів у потрібному обсязі, а частина нерозподіленого прибутку залишається у їхньому розпорядженні. Саме за рахунок цього поповнюється статутний капітал підприємства. Отже, система оподаткування має бути стабільною і передбачати вигоди для платників при дотриманні правил податкової дисципліни.

Система оподаткування прибутку значно

впливає на прийняття багатьох фінансових рішень на підприємстві. Стимулювання розвитку підприємства - основне завдання прибутку в економіці з ринковими відносинами. Тільки завдяки одержанню прибутку розвивається підприємство.

Обліковий прибуток, представляє собою фінансовий результат до оподаткування і розраховується за правилами бухгалтерського обліку.

Розрахунковий (обліковий) податок на прибуток (показник) -25% від фінансового результату до оподаткування.

Витрати з податку на прибуток, це податок на прибуток, обчислений з урахуванням тимчасових різниць.

Оподаткований прибуток розраховується за законом України „Про оподаткування прибутку підприємств” і являє собою різницю між